

Auteur Maarten van den Hoven

De leerlingenaantallen liepen terug en het werd steeds moeilijker om goed onderwijs te blijven aanbieden. Dus moest er iets gebeuren bij de Elckerlyc en de Fons Olterdissenschool in Maastricht. Op 1 augustus 2015 gingen ze samen op in een nieuwe basisschool: Kindcentrum Dynamiek. Die school werd binnen vier jaar een innovatieve basisschool, waar vanuit een geheel eigen visie les wordt gegeven.

Kindcentrum Dynamiek in Maastricht

Het is een kwartier voor aanvang van de lessen op Kindcentrum Dynamiek in Maastricht. Door de open deuren waait een frisse bries het schoolgebouw in. Één voor één lopen de leerlingen en hun ouders binnen. Ib'ér Sonja Lenoir staat namens het MT in de hal en wenst iedereen, zoals iedere ochtend, persoonlijk een goedemorgen. Voor sommige ouders of kinderen een fijn moment om nog snel iets te vragen voordat de les begint.

Klaar voor de start

“De basis voor de fusie was best complex”, zegt directrice Désirée Jorissen. “Er moest een aantal leerkrachten vertrekken

vanwege het teruglopende leerlingenaantal en er moest ook echt iets gebeuren om de onderwijskwaliteit omhoog te brengen.” Ze besloot zich in eerste instantie te richten op dat wat juist wel goed ging. “De school was voor ouders en kinderen een fijne en warme plek om te komen. Dat gevoel wilden we versterken.”

De inlooptijd werd voor alle klassen ingevoerd, leerkrachten wachtten voortaan buiten het lokaal op de leerlingen. Nieuwe leerkrachten werden geselecteerd op hun wil om te vernieuwen en ook het pand werd stevig onder handen genomen. “We wilden meer openheid creëren. Dus kwam er overal glas in de deuren en werd

Roger Thomassen in gesprek met een leerling

de centrale hal verbouwd. Leerkrachten zagen dat er werd geïnvesteerd, ieder klein succesje hebben we met ze gevierd. Zo ontstond langzaam het vertrouwen om aan de onderwijskwaliteit te gaan werken.”

Met het urgentiebesef om te veranderen ontstond ook de wens om het echt anders te doen. Alle bestaande, niet effectieve praktijken gingen aan de kant en de leerkrachten bouwden gezamenlijk aan een nieuwe visie op het onderwijs. “We wilden naar een onderwijsvorm waarin we de leerlingen echt optimaal voorbereiden op hun toekomst, met alle toekomstgerichte leervaardigheden die daar bij horen. Daar is nog geen passend onderwijs voor, dus moesten we dat zelf ontwikkelen.”

Désirée is ook directrice op een andere basisschool in Maastricht. De dagelijkse leiding bij Dynamiek voert ze daarom samen uit met mede-directielid Râchel van Lijf. “Er spelen zoveel dingen tegelijkertijd, dat kun je niet alleen. Je moet het met iemand samen doen. Maar we vullen elkaar

ook perfect aan denk ik”, zegt Désirée. Dat aanvullen gaat soms zo letterlijk dat ze elkaars zinnen afmaken. De twee bellen en appen veel met elkaar, maar zijn ook kritisch naar elkaar. “Samen leiding geven aan een team, vraagt om een zorgvuldige afstemming”, vertelt Désirée, “wij geven leiding aan een team, sturen op gedrag, met nabijheid en aandacht voor de mens en de cultuur.” Râchel begint te stralen en zegt: “Het is mooi dat we samen op de Pabo zaten en er van droomden om met zijn tweeën een kleuterklas te leiden. Nu leiden we samen een hele basisschool.”

Een nieuwe start

“Het voelde bij de start van Dynamiek letterlijk alsof ik van baan gewisseld was”, zegt Sonja. “Het team, de manier van werken, het onderwijs. Op alle fronten werd er verjongd. In plaats van gewoon doen wat er van je verwacht wordt, gingen we nu veel meer beredeneren en denken vanuit de behoeften van leerlingen. Ook gingen we werken in leerteams. Dat houdt in dat

Het is bijna kerstvakantie. De kinderen van groep 7 hebben net aan elkaar verteld wat ze leuk en minder leuk vinden aan het kerstdiner, of waarom ze thuis geen kerst vieren. In deze ontwerples gaan de kinderen aan de slag met de onderzoeksvraag: 'Hoe kun je lang aan de kersttafel zitten leuker maken?' Iedereen krijgt een afbeelding die met het kerstdiner te maken heeft. Ze lopen door de klas en op een teken van meester Roger zoeken ze een klasgenootje op. De kinderen laten elkaar hun afbeelding zien en bedenken vervolgens samen wat je met de twee voorwerpen op de plaatjes zou kunnen doen. Of, welk nieuw product je er mee zou kunnen maken. Vervolgens werken ze in groepjes aan een compleet nieuw idee, dat ze gaan presenteren aan de klas.

meerdere leerkrachten gezamenlijk werken aan de ontwikkeling van hun groepen." Die verandering was best even wennen, geeft ze toe. "Je bent natuurlijk dingen gewend vanuit het verleden. Als het ineens anders moet ben je best wel eens ergens onzeker over. Maar gelukkig kwam er met het ontwikkelen van de gezamenlijke visie meer en meer duidelijkheid."

Als ib'er geeft Sonja leiding aan de onderwijskwaliteit bij Dynamiek. Dat doet ze bijvoorbeeld door haar collega's te begeleiden tijdens de Gouden Weken, aan het begin van het schooljaar. "Als leerkrachten de klassen aan elkaar hebben overgedragen gaan we direct kijken wat er beter kan. We bepalen ook welke groepsdynamiek daar bij hoort. In de gouden weken probeert de leerkracht het groepsvormingsproces zo te beïnvloeden, dat die gunstige dynamiek ook ontstaat." Daarbij is een positief duwtje in de rug van Sonja wel eens nodig. "Het is vakantie geweest, dus het vliegwieltje moet weer worden aan geslingerd."

Tijd om te CNAL-len

Waarom de groepsdynamiek zo belangrijk is op Dynamiek blijkt op de CNAL-middagen. Het CNAL-onderwijs werd door

de leerkrachten zelf ontwikkeld en staat voor Creatief, Nieuwsgierig, Actief Leren. Op dinsdag- en donderdagmiddag werken de leerlingen met interactieve projecten aan de wereld-oriënterende en creatieve vakken.

Roger Thomassen is leerkracht van groep 7 en teamleider van het CNAL-onderwijs. Een rol die perfect past bij zijn persoonlijke ambitie om meer met onderwijsinnovatie bezig te zijn. "We deden heel vaak mee aan thema-weken of onderwijsprojecten van grote bedrijven of de gemeente. Leuk! Maar het zorgde vaak voor veel extra werk terwijl het eigenlijk maar eenmalig iets opleverde. Dat kon duurzamer, vonden we. Meer gefocust op de onderwijsinhoud thematisch aanbieden."

CNAL is thematisch onderwijs, op basis van de Global Goals (duurzame ontwikkelingsdoelstellingen van de VN red.). Leerlingen werken gedurende hun hele periode op de basisschool aan 'werelden' rondom hun eigen toekomst. "We vragen veel meer van de kinderen op het gebied van zelfstandigheid en zelfregulatie. Maar we vragen ook meer van onszelf als leerkrachten. Het klassenmanagement moet op orde zijn en op gebied van duurzaamheid moeten we natuurlijk het goede voorbeeld geven. De

Désirée Jorissen, Râchel van Lijf en Sonja Lenoir in overleg

leerkracht functioneert nog meer als coach en stelt vragen of geeft feedback om de leerlingen te activeren.”

Ondanks dat CNAL volgens Roger een puzzel is waarin ze altijd stukjes kunnen blijven leggen, is hij positief over het voorlopige resultaat. “De kinderen kijken er echt naar uit, het enthousiasme als ze weer mogen gaan CNAL-len is echt een verrijking. In een ideaal scenario gaan we deze methodiek in de toekomst ook toepassen bij de basisvakken.”

Gezamenlijk succes

Het enthousiasme en de ambitie van Roger zijn tekenend voor het hele team, vindt Désirée. “Het met zijn allen willen doen, elkaar ook helpen, dat is echt van doorslaggevend belang geweest om te kunnen veranderen.” Het MT wordt in het proces gecoacht door Wilma Willems (OnderwijsMens red.). “Als je zo diep in een proces zit is het ook fijn als iemand met een frisse blik, met overzicht, je

ondersteunt. Als schakel tussen het MT en de leerkrachten. Bovendien brengt ze enorm veel wetenschappelijke vakkennis mee.”

Hoewel het CNAL-onderwijs van Dynamiek nog volop in ontwikkeling is, neemt de interesse van andere scholen steeds meer toe. Roger gelooft niet dat met alleen het kopiëren van de blauwdruk hetzelfde succes te behalen is. “Het gaat juist om de weg er naartoe. Het als team jezelf opnieuw uitvinden en invulling geven aan het curriculum. Dat proces gun ik echt iedereen.”

De lessen zijn inmiddels voorbij. Kinderen rennen richting hun ouders op het schoolplein. Het is bijna vakantie, toch zal je leerkrachten de dagen niet zien aftellen. Werken bij Kindcentrum Dynamiek geeft juist energie zegt Sonja: “We vragen veel meer van elkaar, maar er is ook meer ruimte gekomen om te excelleren. De autonomie van leerkrachten is vergroot en de relatie met leerlingen heeft een diepere laag gekregen.”